

Warzywa na stole i w garnku – równowaga kompozycyjna

- Warzywa na stole i w garnku – równowaga kompozycyjna



Warzywa na stole i w garnku – równowaga kompozycyjna

Źródło: online-skills, cc0.

Scenariusz lekcji dla nauczyciela

I. Opanowanie zagadnień z zakresu języka i funkcji plastyki; podejmowanie działań twórczych, w których wykorzystane są wiadomości dotyczące formy i struktury dzieła.

2) rozróżnia cechy i rodzaje kompozycji w naturze oraz w sztukach plastycznych (odnajduje je w dziełach mistrzów, a także w tworach i zjawiskach przyrody); tworzy różnorodne układy kompozycyjne na płaszczyźnie i w przestrzeni (kompozycje otwarte i zamknięte, rytmiczne, symetryczne, statyczne i dynamiczne); ustala właściwe proporcje poszczególnych elementów kompozycyjnych, umiejętnie równoważy kompozycję, wykorzystując kształt i kontrast form;

II. Doskonalenie umiejętności plastycznych – ekspresja twórcza przejawiająca się w działaniach indywidualnych i zespołowych.

1) w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury.

Nauczysz się

wyjaśniać pojęcie kompozycji zrównoważonej na podstawie przykładów wizualnych;

opisywać właściwości elementów wizualnych (kształt, wielkość, położenie, kolor, faktura);

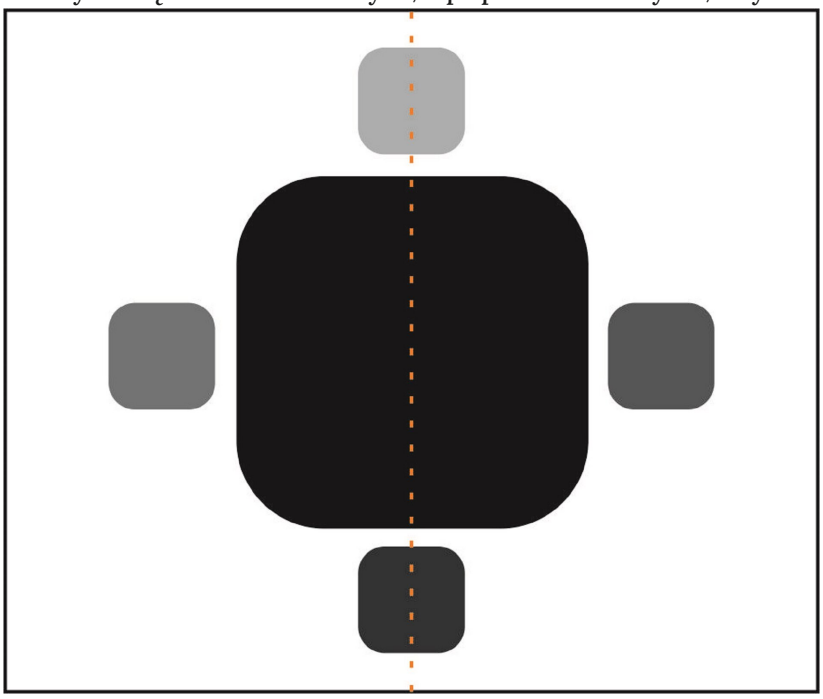
wskazywać w wybranych dziełach najcięższe elementy kompozycji.

Rodzaje równowagi

Zapamiętaj!

W każdym dziele sztuki możemy określić reguły kompozycji, którymi posłużył się artysta. Jedną z nich jest **zasada równowagi kompozycyjnej.** Podczas tworzenia prac na płaszczyźnie bądź w przestrzeni artyści wykorzystują wiedzę na temat barw, faktur, kształtów.

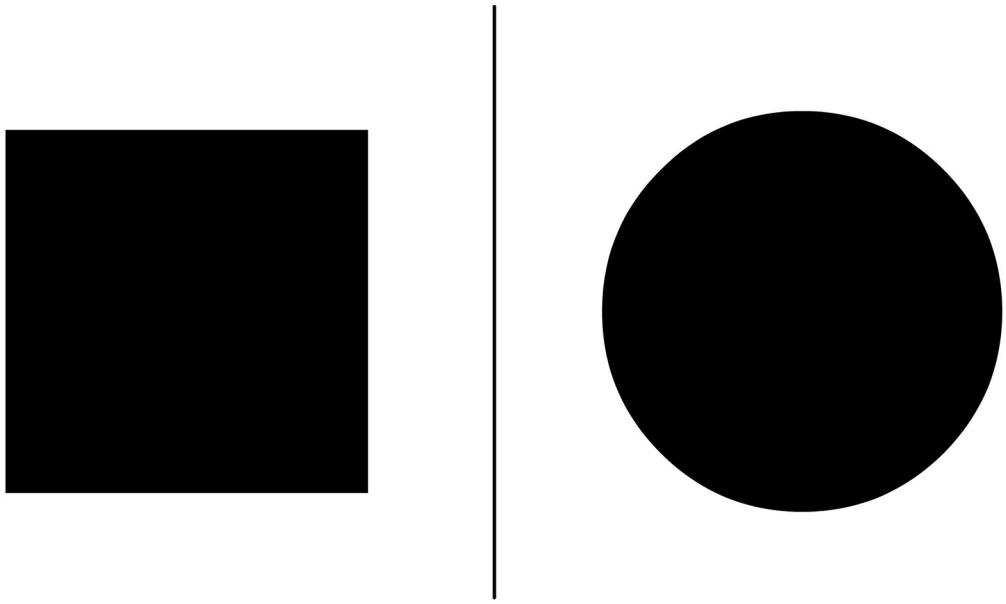
Równowaga w kompozycji to równomierne rozłożenie na płaszczyźnie lub w przestrzeni elementów o podobnym ciężarze wizualnym, np. plam barwnych, brył.



Ilustracja przedstawiająca równowagę symetryczną, online-skills, CC by 3.0

RÓWNOWAGA SYMETRYCZNA

Najprostszym przykładem obrazu, przedstawiającego równowagę jest kompozycja symetryczna. Na powyższym rysunku największy czarny kwadrat o zaokrąglonych krawędziach, położony jest w centrum, a elementy mniejsze i jaśniejsze rozłożone są w takiej samej odległości od pionowej osi symetrii, zaznaczonej kolorem pomarańczowym. Jest to układ symetryczny, ponieważ lewa strona pracy jest taka sama jak strona prawa.



Ilustracja przedstawiająca równowagę asymetryczną, online-skills, CC by 3.0

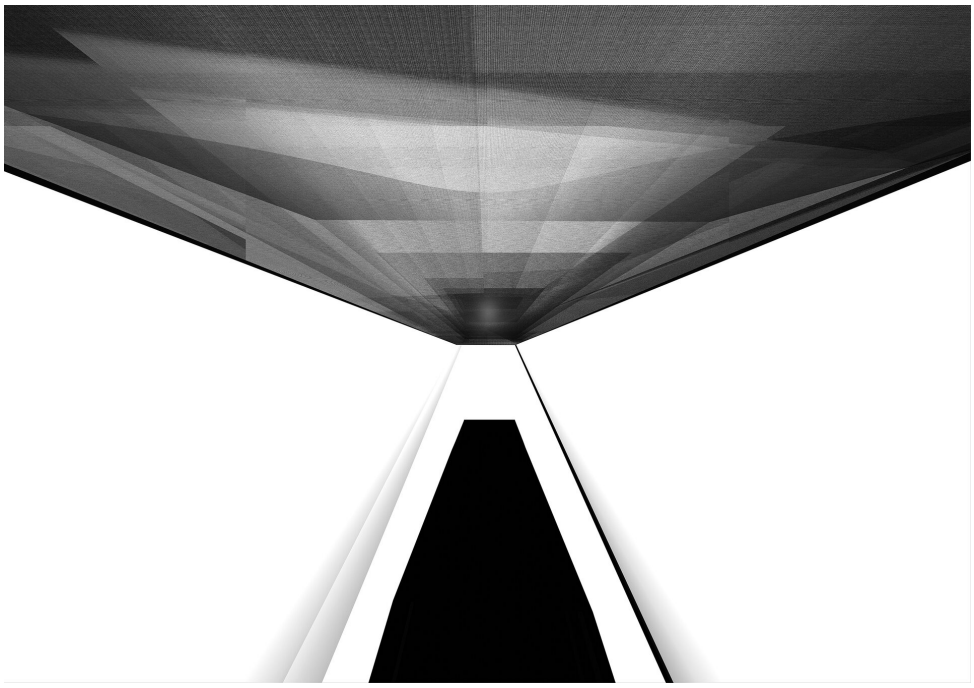
RÓWNOWAGA ASYMETRYCZNA

Elementy kompozycji,czyli kwadrat i koło, różnią się rozmiarem, ale zostały ułożone tak, aby wzajemnie równoważyły się ciężarem.

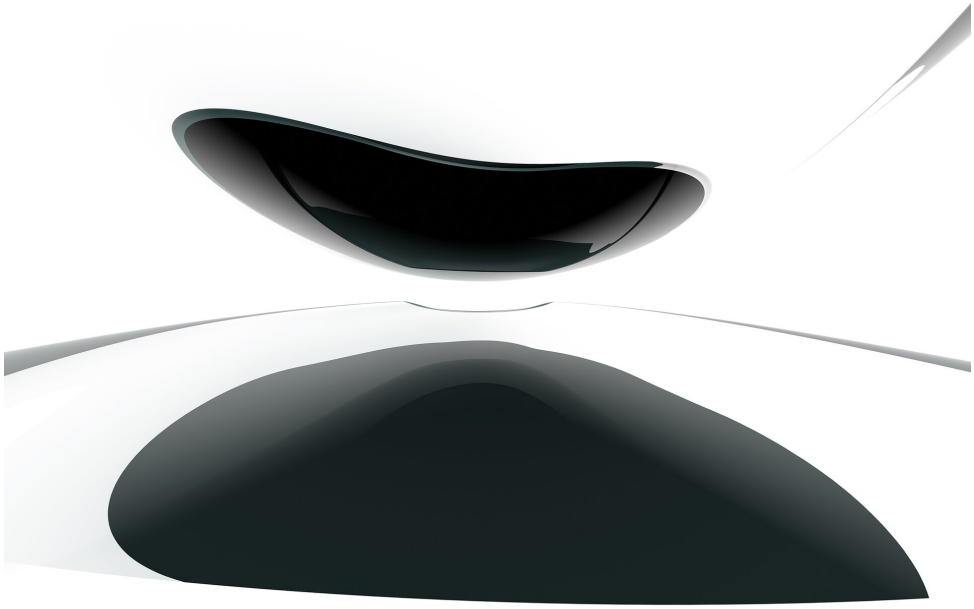
Przykłady kompozycji zrównoważonych

Polecenie 1

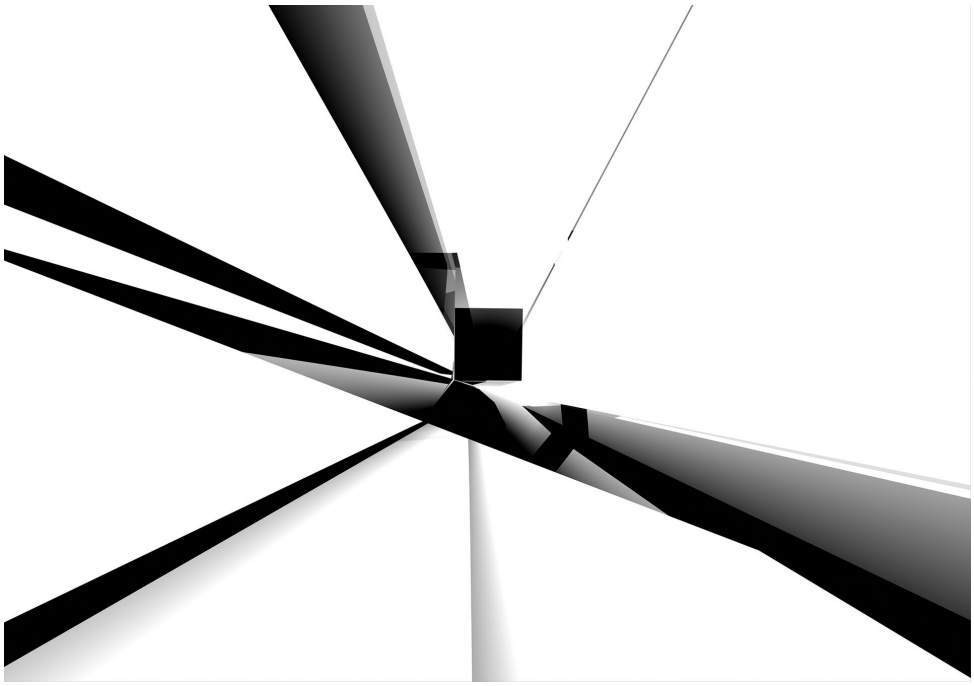
Przyjrzyj się pracom Izabelli Retkowskiej i zastanów się, dlaczego dzieła z całą pewnością są kompozycjami zrównoważonymi.



Izabella Retkowska, „Industralia g206”, online-skills, CC by 3.0



Izabella Retkowska, „05a”, online-skills, CC by 3.0



Izabella Retkowska, „g024”, online-skills, CC by 3.0

Osiąganie równowagi w kompozycji

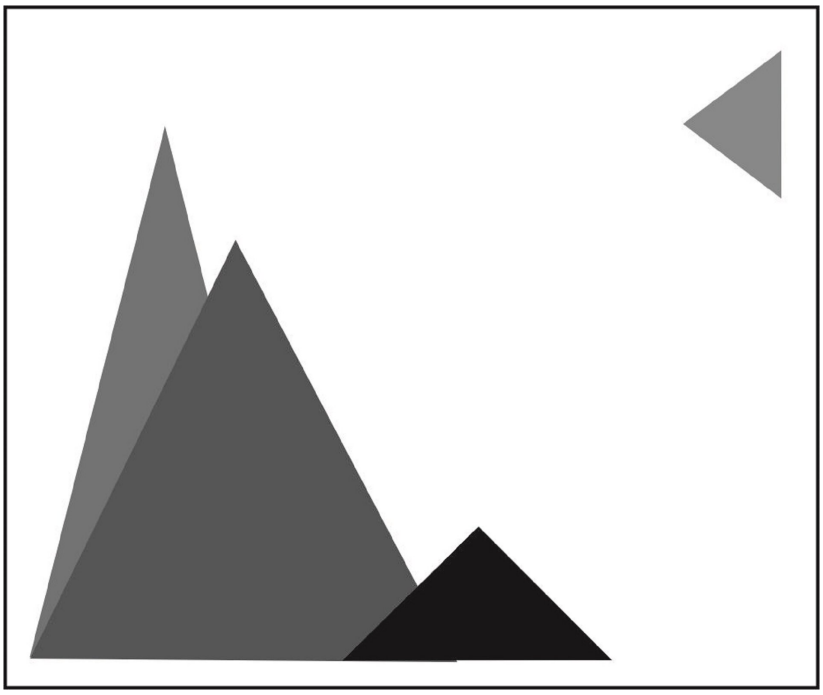
Zapamiętaj!

Równowagę w kompozycji uzyskujemy w wyniku zastosowania właściwości takich elementów, jak :

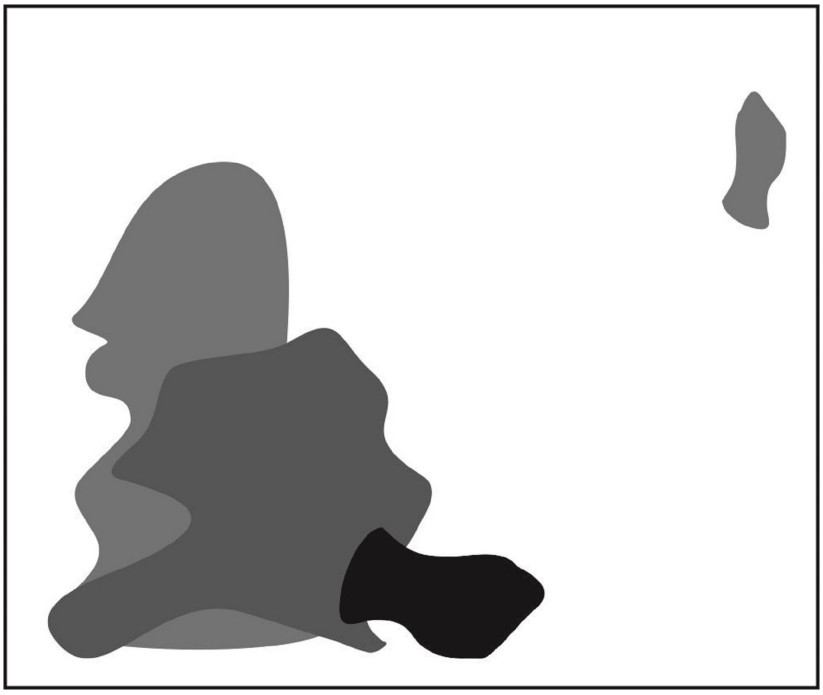
- kształt
- wielkość
- położenie
- kolor
- faktura

Kształt

Kształty podstawowych figur geometrycznych wydają się cięższe od kształtów nieregularnych.



Ilustracja przedstawiająca kształty figur geometrycznych, online-skills, CC by 3.0

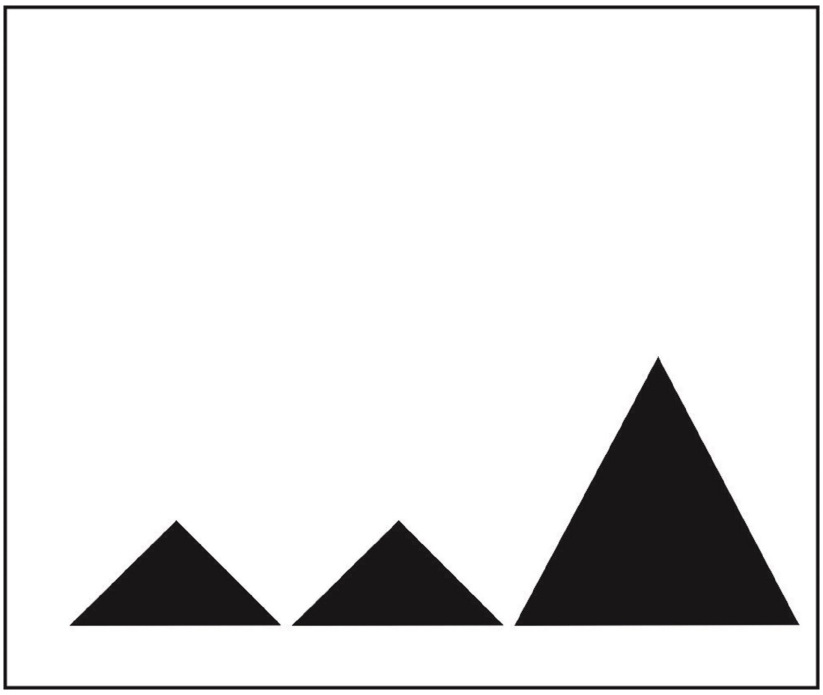


Ilustracja przedstawiająca kształty nieregularne, online-skills, CC by 3.0

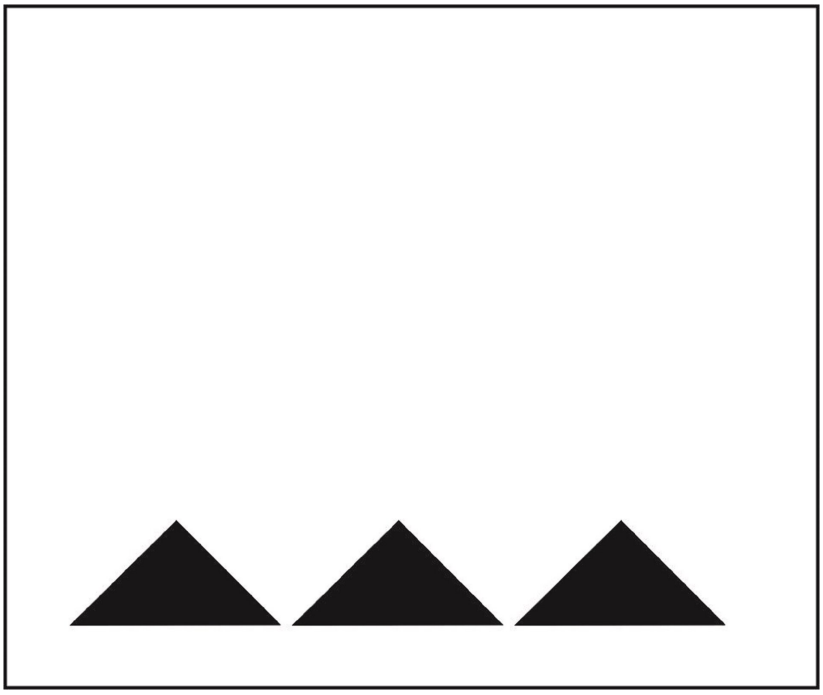
Osiąganie równowagi w kompozycji

Wielkość

Większa figura będzie cięższa od mniejszej o podobnym kształcie.



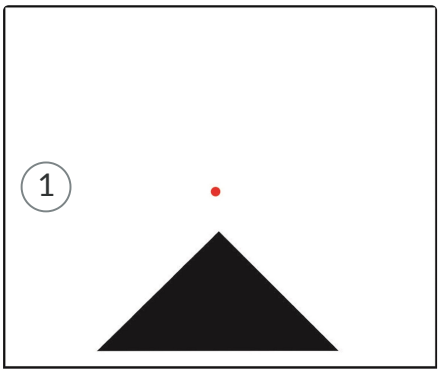
Ilustracja przedstawiająca większe kształty, online-skills, CC by 3.0



Ilustracja przedstawiająca mniejsze kształty, online-skills, CC by 3.0

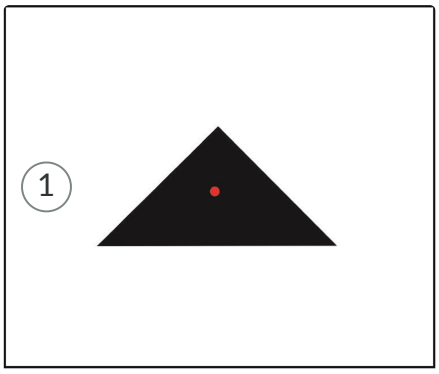
Położenie

Ta sama figura geometryczna może zmieniać swój ciężar wizualny w zależności od miejsca, w którym jest umieszczona. Figura położona najbliżej dolnej krawędzi wydaje się najlżejsza. Najcięższy jest trójkąt umieszczony pod górną krawędzią. Trójkąt znajdujący się po lewej stronie wydaje się lżejszy w stosunku do takiej samej figury, znajdującej się po prawej stronie.



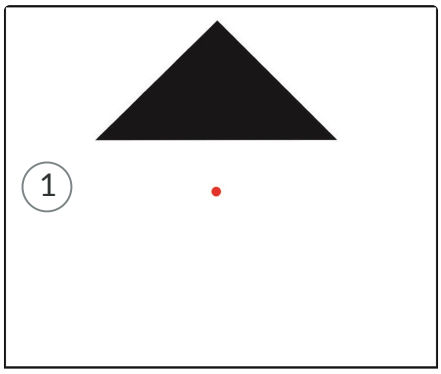
1

Lżejszy



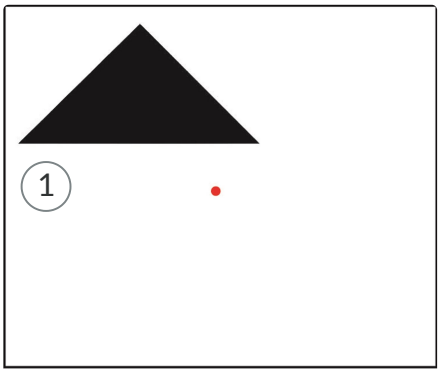
1

Cięższy



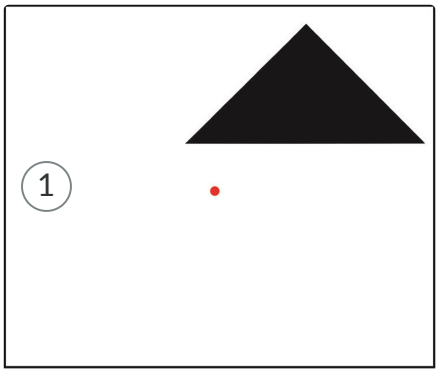
1

Najcięższy



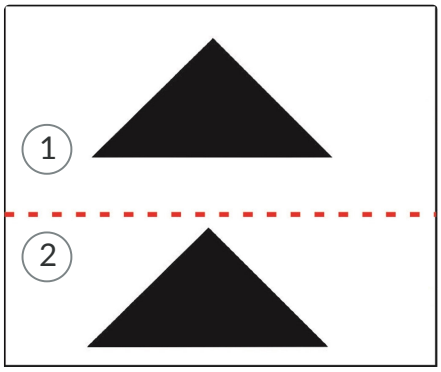
1

Lżejszy



1

Cięższy



1

Cięższy

2

Lżejszy

Osiąganie równowagi w kompozycji

Kolor

Kolory ciepłe wydają się cięższe od barw chłodnych, a kolory jaśniejsze postrzegamy jako lżejsze od ciemnych.



Ilustracja przedstawiająca kolory ciepłe, online-skills, CC by 3.0



Ilustracja przedstawiająca kolory ciepłe, online-skills, CC by 3.0



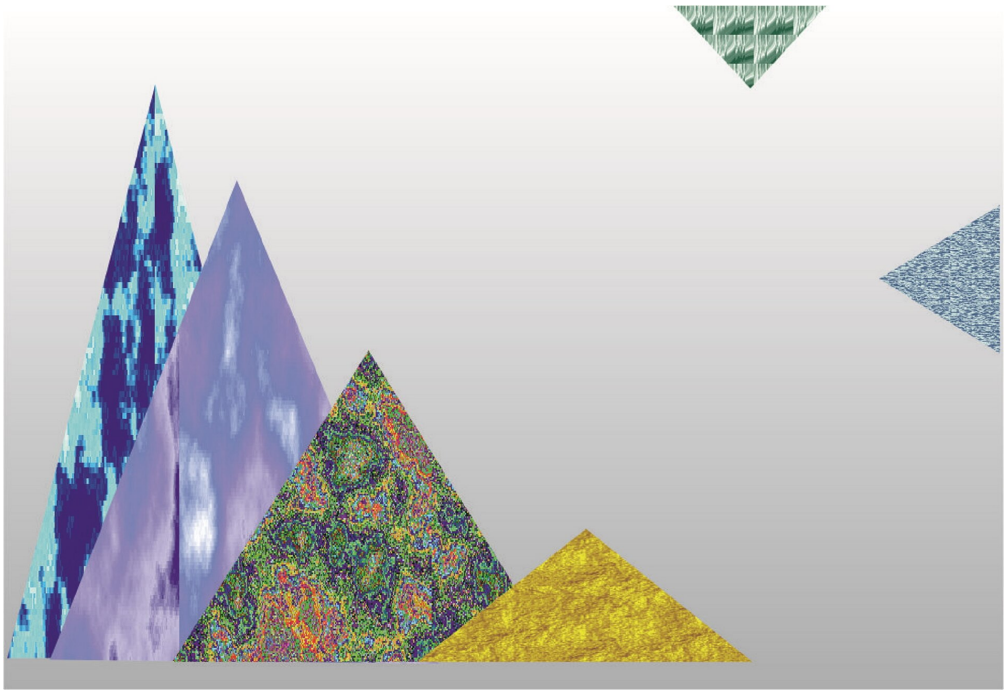
Ilustracja przedstawiająca kolory chłodne, online-skills, CC by 3.0



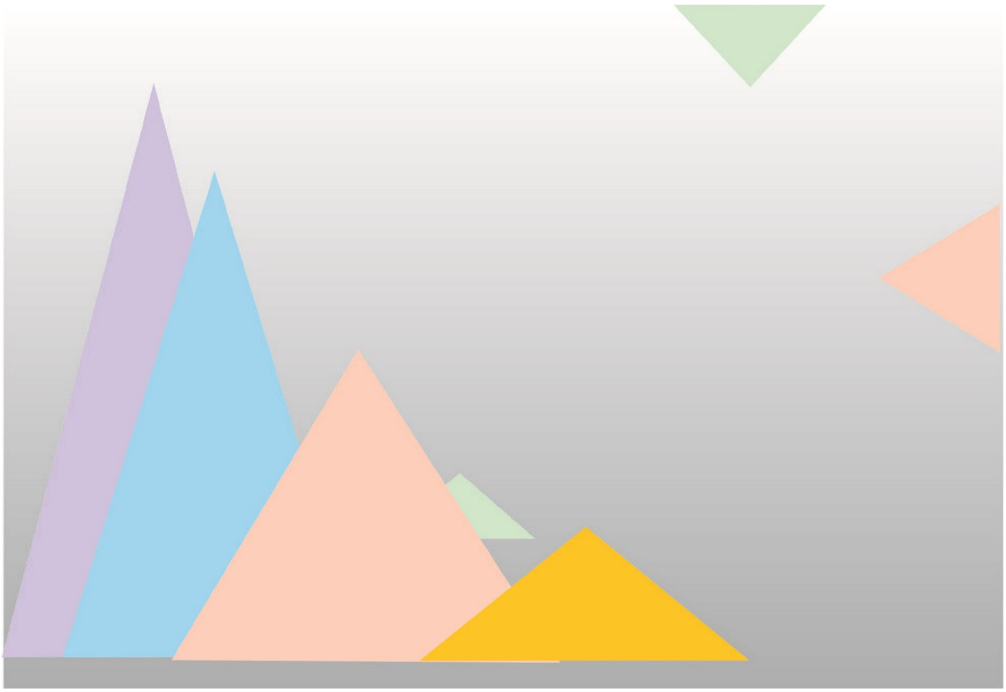
Ilustracja przedstawiająca kolory chłodne, online-skills, CC by 3.0

Faktura

Figury o jednolitej powierzchni wydają się lżejsze od wypełnionych wzorem.



Ilustracja przedstawiająca figury wypełnione fakturą, online-skills, CC by 3.0

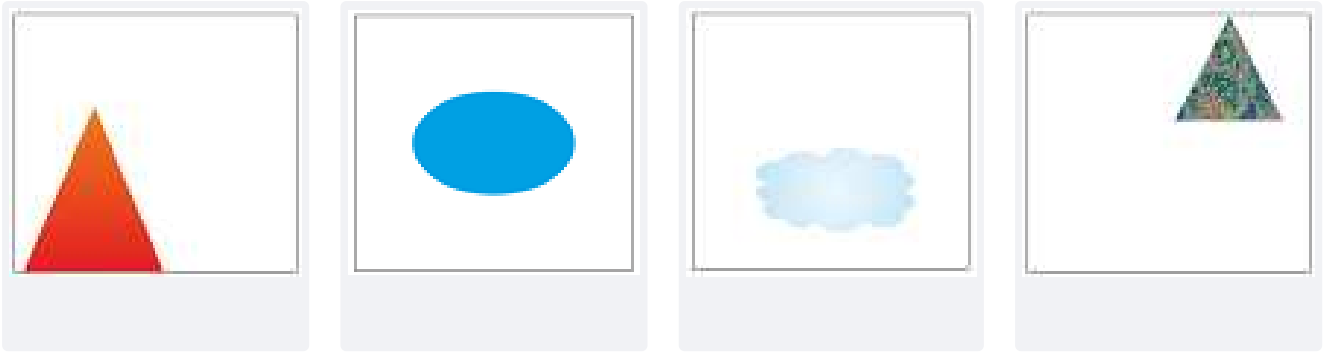


Ilustracja przedstawiająca figury o jednolitej powierzchni, online-skills, CC by 3.0

Zadania

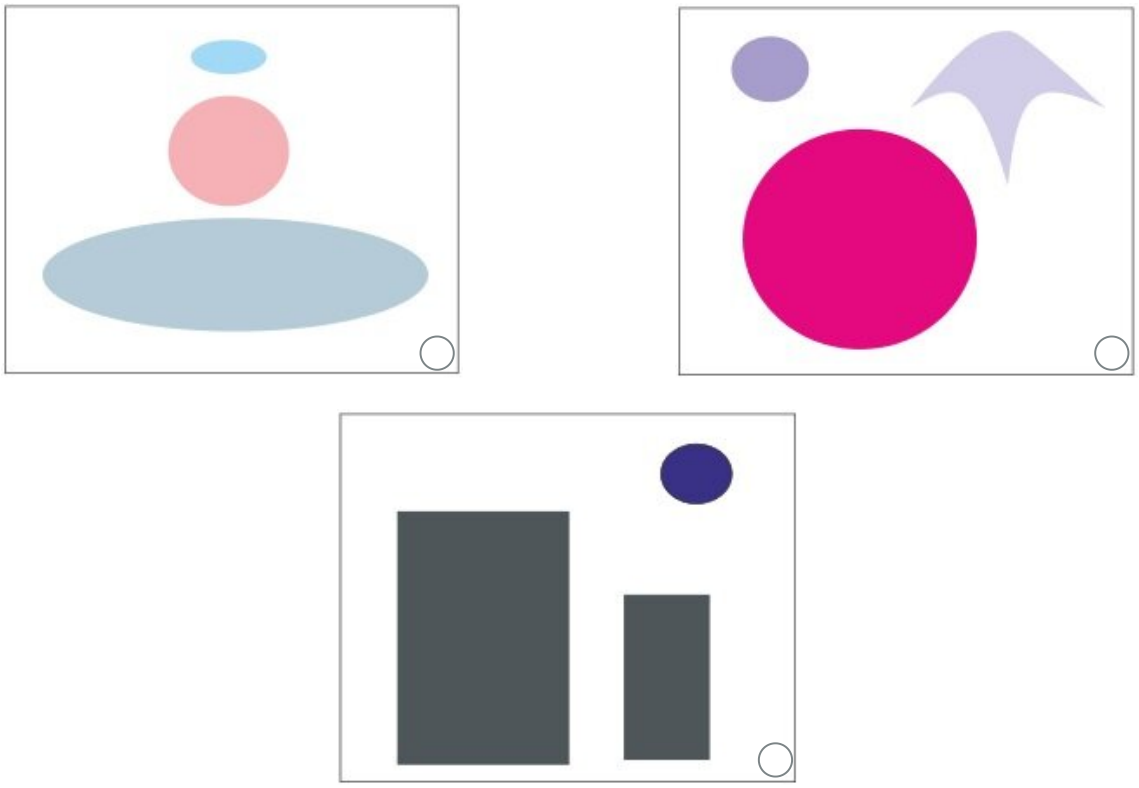
Ćwiczenie 1

Ułóż pola w kolejności od kompozycji zawierającej elementy najlżejsze do kompozycji z elementami najcięższymi.



Ćwiczenie 2

Wskaż, która kompozycja zawiera największą liczbę najlżejszych elementów.



Ćwiczenie 3

Najlżejsze wydają się figury:

- ◯ o nieregularnym kształcie i jednolitej powierzchni
- ◯ geometryczne o jednolitej powierzchni
- ◯ geometryczne wypełnione wzorem

Ćwiczenie 4

Najlżejsze wydają się figury:

- ◯ geometryczne położone w centrum pracy
- ◯ geometryczne położone bliżej dolnej krawędzi pracy
- ◯ geometryczne położone bliżej górnej krawędzi pracy

Ćwiczenie 5

Wybierz warzywa, które wykorzystałbyś do sporządzenia zupy. Zadbaj o to, by kompozycja Twojej pracy była zrównoważona pod względem układu i kolorystyki.

















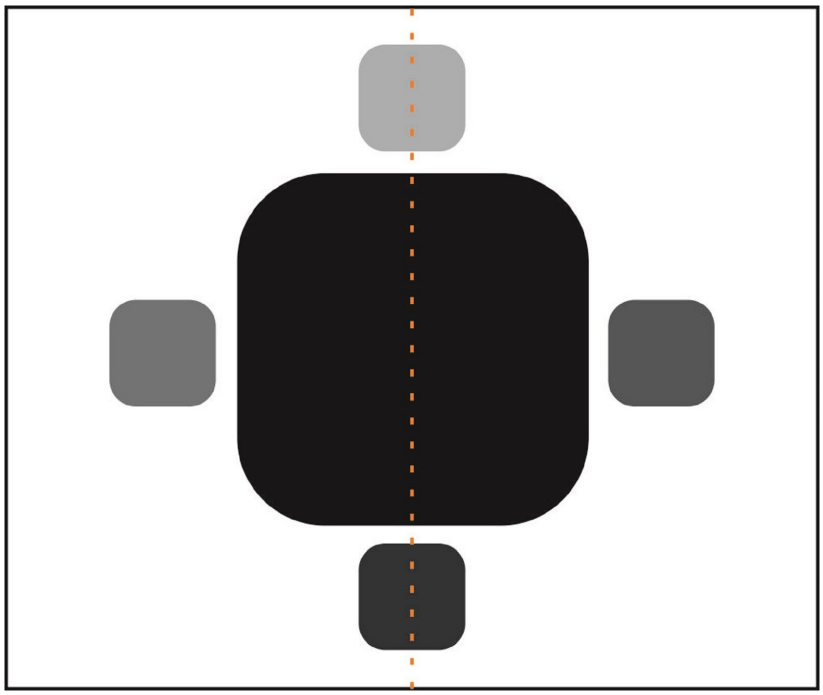






Ćwiczenie 6

Na poniższym przykładzie mamy przykład równowagi:



- asymetrycznej
- symetrycznej

Ćwiczenie 7

Uzupełnij tekst.

Kolory ciepłe wydają się [ ] od barw chłodnych, a kolory jaśniejsze postrzegamy jako [ ] od ciemnych.

Polecenie 2

Twoja własna kompozycja

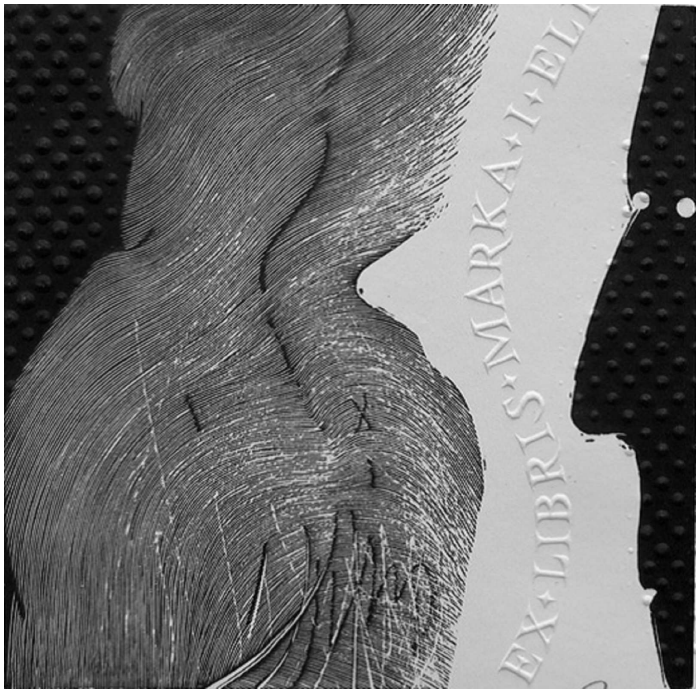
Stwórz z kół kompozycję symetryczną tak, aby elementy najcięższe znalazły się w centrum pracy, a najlżejsze najwyżej.

Źródło: ViliusL.

Polecenie 3

Zapisz poniższe zdjęcie na dysku komputera, a następnie otwórz je w aplikacji MiniPaint.

Do podanego dzieła dodaj nowe elementy w taki sposób, aby kompozycja nie była zrównoważona. Możesz korzystać ze wszystkich narzędzi dostępnych z poziomu aplikacji. Aplikacja miniPaint jest bardzo prosta w obsłudze. W razie problemów poproś nauczyciela o pomoc.



Marek Basiul, „Batszeba", CC BY 3.0

Źródło: ViliusL.

Słownik pojęć

Faktura

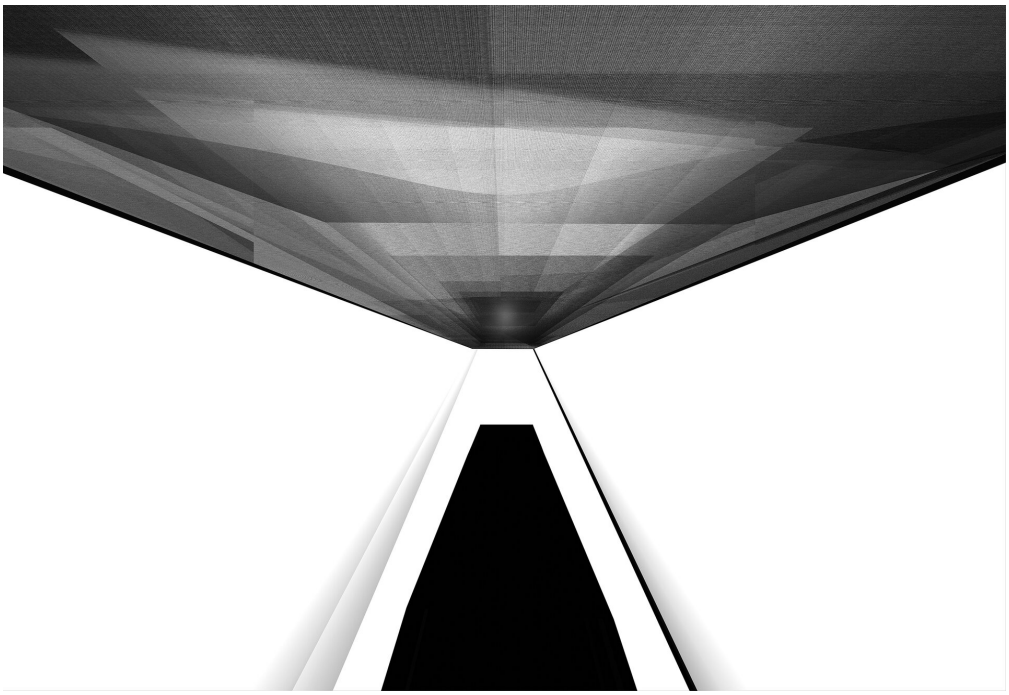
charakterystyczna powierzchnia dzieła malarskiego, graficznego, rzeźbiarskiego, obiektu rzemiosła artystycznego itp., zależna od charakteru tworzywa, techniki i indywidualnego stylu artysty

> **Kompozycja**
>
> dzieło sztuki plastycznej, a także sposób powiązania elementów formalnych dzieła tak, by tworzyły całość zgodną z intencją twórcy.

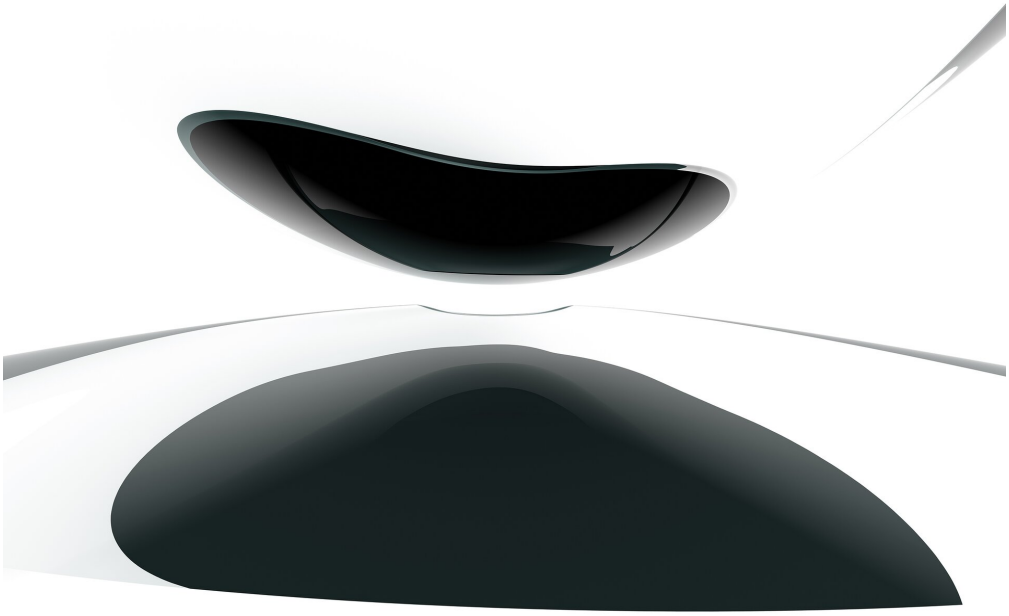
Słownik pojęć opracowano na podstawie:

encyklopedia.pwn.pl

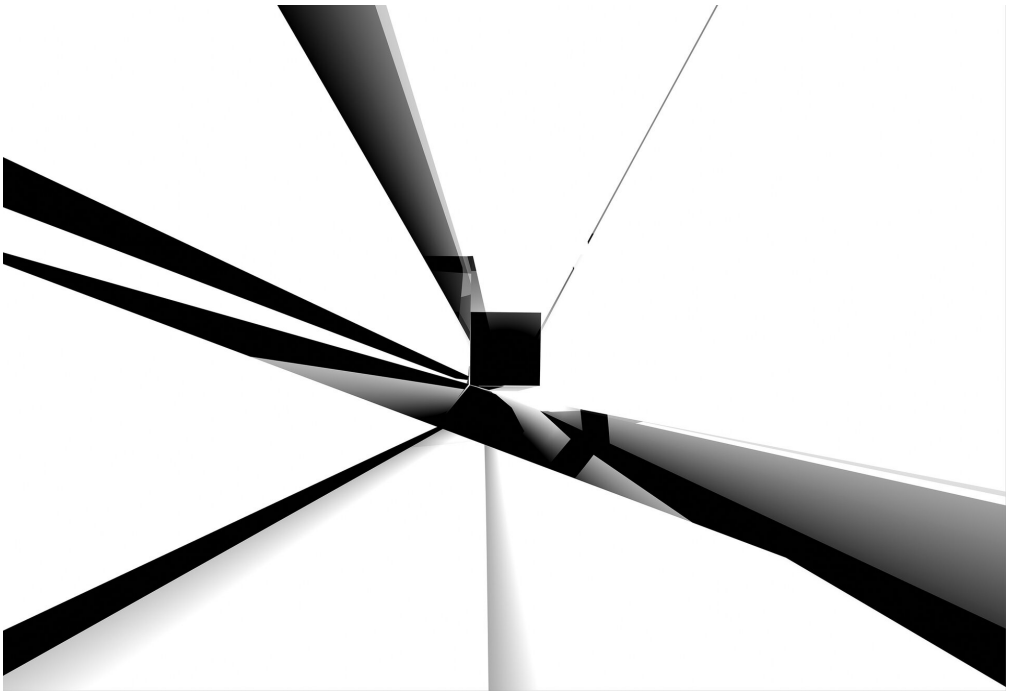
Galeria dzieł sztuki



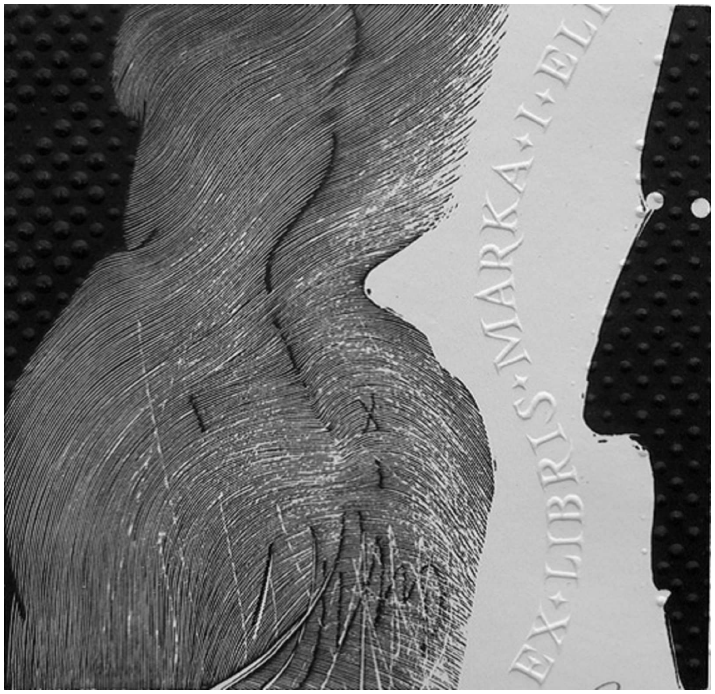
Izabella Retkowska, „Industralia g206”, online-skills, CC by 3.0



Izabella Retkowska, „05a”, online-skills, CC by 3.0



Izabella Retkowska, „g024”, online-skills, CC by 3.0



Marek Basiul, „Batszeba”, CC BY 3.0

Bibliografia

Małgorzata Podkańska, *Plastyka*, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne, Warszawa 1995.